

Vergaderjaar 2024–2025

36 747

Nationale ombudsman 2024

Nr. 1

**BRIEF VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN, DE
KINDEROMBUDSMAN EN DE VETERANENOMBUDSMAN OVER
2024**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Den Haag, 19 juni 2025

Hierbij ontvangt u het jaarverslag van de Nationale ombudsman, de Kinderombudsman en de Veteranenombudsman over 2024.

De Nationale ombudsman, de Kinderombudsman en de Veteranenombudsman zijn er om burgers, kinderen en veteranen te helpen als het misgaat. En om overheden en andere instanties uit te dagen het perspectief van burgers te borgen in alles wat ze doen en te zorgen dat kinderrechten worden nageleefd.

Dat het burgerperspectief centraal dient te staan in de verhouding met de overheid is onomstreden. Kabinetsplannen horen nooit te leiden tot onrealistische of onrechtmatige plannen waarbij anderen de schuld krijgen als het misgaat. Maar in het politieke debat in 2024 leek het daadwerkelijk helpen van mensen niet op de voorgrond te staan. Moties en amendementen waren veelal meer gericht op de Bühne dan op de burger. En plannen en beloften waren vaak onuitvoerbaar, onrealistisch en soms zelfs onrechtmatig. Belangen van burgers, kinderen en veteranen staan hierdoor niet centraal in beleid of wetgeving en dat heeft grote gevolgen. Onrealistische beloften creëren namelijk wantrouwen en ondermijnen het vertrouwen in de overheid, juist bij de mensen voor wie de plannen zijn bedoeld.

Wij hebben in 2024 gezien wat er gebeurt als de overheid niet doet wat zij belooft. We zagen een overheid die signalen, adviezen en rechten negeert en daarmee groepen burgers buiten spel zet. Juist de meest kwetsbaren krijgen dan niet de bescherming, erkenning en ondersteuning die zij in een rechtsstaat mogen verwachten. Als daarbij ook nog de waarschuwingen uit de samenleving, uitvoering en relevante andere instanties niet serieus worden genomen, betaalt de burger de prijs. Een rechtsstaat beschermt zichzelf niet.

Burgers, kinderen en veteranen hebben recht op een behoorlijke overheid. Dat betekent een overheid die luistert, (grond)rechten respecteert, haalbare plannen maakt en speciaal oog heeft voor mensen die doorgaans niet worden gehoord. Met luisteren doelen wij niet alleen op luisteren naar burgers, maar ook naar uitvoeringsinstanties en andere instanties die de waarborgen van onze rechtsstaat moeten beschermen. Zij weten wat wel en niet werkt en welke gevolgen wetten en regels hebben op het dagelijks leven van mensen.

Wat betreft het respecteren van grondrechten wijzen wij erop dat het recht op gelijke behandeling een van de fundamentele pijlers is, waar de rechtsstaat op rust en niet voor niets als eerste artikel wordt genoemd in de Grondwet. Dat betekent meer dan het toepassen van dezelfde regels voor iedereen: het vraagt van de overheid ook bescherming van rechten wanneer deze onder druk komen te staan. De overheid moet er zijn voor iedereen, ook als het schuurt. Wij beseffen daarbij dat de overheid nooit foutloos zal zijn. Maar daar waar het misgaat, mag je verwachten dat de overheid dit erkent en fouten herstelt.

Tot slot moet er bij het maken van nieuwe wetten en beleid veel meer oog zijn voor de rechten van kinderen. Zij worden te weinig gehoord. Wij verwachten dat de overheid hun stem meer van invloed laat zijn.

In dit jaarverslag blijven wij pleiten voor een overheid die doet wat zij belooft, die burgers, kinderen en veteranen behoorlijk behandelt en hun perspectief vooropstelt; *zet de burger centraal*.

Met vriendelijke groet,

Nationale ombudsman en Veteranenombudsman,
Reinier van Zutphen

Kinderombudsman,
Margrite Kalverboer

substituut-ombudsman,
Linda Molenaar